

Diagnoza dotycząca poziomu czytelnictwa oraz potencjału lokalnej społeczności miasta i gminy Myślenice

Wizytówka biblioteki

Gmina Myślenice położona jest w południowej części województwa małopolskiego, 30 km od Krakowa na obszarze 153, 7 km kw. W skład gminy wchodzi 17 sołectw (Myślenice zajmują 30,1 km kw.) Miasto położone jest na wysokości 315 m. n.p.m. nad rzeką Rabą. Gmina Myślenice liczy ponad 25 000 mieszkańców, a miasto ok. 18 000.

Miejska Biblioteka Publiczna powstała w kwietniu 1945 roku. Obecnie pełni funkcję biblioteki powiatowej: sprawuje opieką merytoryczną nad 23 bibliotekami z obszaru ziemi Myślenickiej. Sieć MBP tworzą: Biblioteka Główna oraz 4 Filie Biblioteczne (Jawornik, Trzemeśnia, Głogoczów, Krzyszkowice). Biblioteka zatrudnia pracowników 13 merytorycznych i 2 obsługi. Zbiory Miejskiej Biblioteki Publicznej liczą prawie 83 000 jedn. inwentarzowych (książki, czasopisma, a także tzw. zbiory specjalne: płyty CD i DVD). Księgozbiór to literatura piękna, popularno-naukowa, wydawnictwa informacyjne, książki mówione i publikacje o regionie. W MBP działają: wypożyczalnia książek, oddział dla dzieci, wypożyczalnia książki mówionej, czytelnie: naukowa, czasopism, internetowa i dział instrukcyjno metodyczny. Ponadto biblioteka oferuje katalog elektroniczny, umożliwia także przeglądanie własnego konta i zamawianie książek przez Internet.

Biblioteka posiada nowoczesny budynek z pełnym wyposażeniem, który przystosowany jest dla osób niepełnosprawnych. Czytelnik zyskał wolny dostęp do księgozbioru, może korzystać z bezpłatnego Internetu oraz z pomocy z miłej, sympatycznej, wykwalifikowanej kadry bibliotecznej. Księgozbiór biblioteki został wzbogacony o nowe tytuły zarówno z beletrystyki, jak i literatury popularnonaukowej. Rozbudowany został dział prasy. Przy zakupie nowości biblioteka kieruje się potrzebami czytelników. Biblioteka wzbogaciła również swoją ofertę wychodząc naprzeciw wymaganiom czytelniczym (spotkania autorskie, warsztaty, konkursy). Biblioteka stara się inicjować współpracę z lokalnymi artystami, działaczami kulturalnymi, organizacjami pozarządowymi.

Charakterystyka społeczności lokalnej

2.1 Zasoby lokalne

Ludzie ich wiedza, umiejętności, czas

dyrektorzy szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych;

nauczyciele i bibliotekarze;

liderzy Myślenickiego Klubu Fantastyki, ZHP, Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Myślenickiej, mgFoto, Tilli, PTTK, DKK, Myślenickiej Akademii Talentów, Wspólnoty Myślenice, UTW;

zaprzyjaźnione instytucje: Muzeum Niepodległości, Centrum Usług Społecznych, Galeria i Szkoła Rysunku - Rafał Zalubowski;

wykładowcy zaprzyjaźnionych z biblioteką uczelni wyższych (wykłady dla młodzieży z różnych dziedzin nauki, literatury);

lokalni twórcy i artyści (warsztaty, wystawy, zaopatrzenie w literaturę fachową).

2.2 Zasoby materialne

sala konferencyjna wyposażona w nowoczesny rzutnik multimedialny;

14 stanowisk komputerowych + WiFi w całym budynku;

przestronne pomieszczenia z wygodnymi stanowiskami pracy;

winda i udogodnienia wewnątrz biblioteki dla osób niepełnosprawnych;

duży parking przeznaczony dla użytkowników biblioteki oraz parking i podjazd dla osób niepełnosprawnych.

2.3 Instytucje i organizacje

Urząd Miasta i Gminy Myślenice (pomoc w gromadzeniu materiałów regionalnych, publikacji lokalnych autorów);

Komisja Kultury UMiG;

Starosto Powiatowe;

biblioteki gminne w powiecie i Biblioteka Pedagogiczna;

Myślenicki Klub Fantastyki (organizacja Fantastycznych Ferii i Fantastycznych Wakacji);

szkoły podstawowe i ponadpodstawowe;

TILIA (czytanie poezji pod choinkę, spotkania z poetami);

PTTK (organizowanie spotkań z podróżnikami);

mgFoto (wystawy fotografii);

Myślenicka Akademia Talentów (spotkania szachowe);

Fundacja ARTS (pomoc merytoryczna przy projektach);

Policja i OSP (spotkania z ciekawymi ludźmi);

parafia;

UTW;

ZHP;

Dyskusyjny Klub Książki;

Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Myślenickiej;

Centrum Usług Społecznych Myślenice;

Muzeum Niepodległości;

sponsorzy.

2.4 Charakterystyka społeczności lokalnej i jej potrzeb

Obserwacje i wywiady przeprowadzone z Czytelnikami Miejskiej Biblioteki Publicznej w Myślenicach wskazują, że lokalizacja, godziny otwarcia, a także księgozbiór biblioteki spełniają oczekiwania użytkowników. Osoby w wieku 16-25 lat najchętniej korzystają z takich usług bibliotecznych jak: wypożyczalnia, czytelnia naukowa i czytelnia komputerowa. Na dalszym planie znajdują się ksero i czytelnia prasy. Według respondentów biblioteka powinna rozbudować dział audiobooków, a także beletrystyki szczególnie uwzględniając fantasy, horrory, literaturę kryminalną oraz literaturę popularno-naukową.

Biblioteka nie ma większych problemów z pozyskiwaniem nowych czytelników i ogólną liczbą użytkowników korzystających z biblioteki. Z pewnością jest to związane z systematycznym zakupem nowości czytelniczych, które dostępne są dla Czytelników do miesiąca od momentu ukazania się na rynku księgarskim oraz z możliwością zaproponowania tytułów, które Biblioteka zakupuje.

Biblioteka cały czas poszerza swoją ofertę. Organizuje liczne spotkania autorskie, wykłady naukowców i tematyczne lekcje biblioteczne. Tworzy projekty grantów i w ten sposób uzyskuje środki na prowadzenie dodatkowej działalności. Nowe warunki lokalowe pozwalają na częstsze organizowanie wykładów tematycznych, konferencji, spotkań autorskich, o które pytają głównie młodzież i seniorzy. Obserwuje się także zainteresowanie warsztatami biblioterapii, zwłaszcza przez rodziców i pedagogów korzystających z Oddziału dla Dzieci. Ciągłe poszerzanie oferty szkół wyższych i otwieranie filii uczelni w Myślenicach także stawia przed biblioteką nowe zadania. Czytelnia Naukowa prowadzi stały monitoring potrzeb studentów i intensyfikuje działania na rzecz dostosowania księgozbioru dla osób studiujących w Myślenicach. W kolejnych latach Biblioteka będzie starała się pisać projekty, które pozwolą na dofinansowanie jej działalności. Dalsze poszerzanie oferty Miejskiej Biblioteki Publicznej będzie się odbywało wraz z analizą potrzeb czytelników wynikających z kolejnych badań.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom lokalnej społeczności organizujemy cykliczne wystawy fotografii i prac twórców pochodzących z terenu powiatu myślenickiego (Galeria BiblioArt oraz Galeria mgFoto). Udostępniamy również przestrzeń organizacjom pozarządowym oraz kołom zainteresowań.

Największym diagnozowanym problemem dla Biblioteki jest mała ilość i znikoma aktywność młodzieży. Czytelnicy w wieku między 12 a 20 rokiem życia są najmniej liczną grupą wśród stałych odbiorców oferty Biblioteki.

3. Wyniki badań

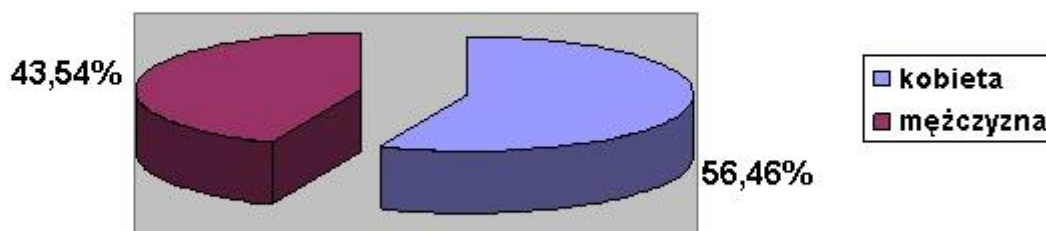
W ramach badań poziomu czytelnictwa oraz potencjału społeczności lokalnej pozyskano informacje następującymi metodami: obserwacja, wywiad, ankieta.

Ankieta (załącznik nr 1) została przeprowadzona na terenie całej gminy Myślenice zarówno w bibliotekach jak i w szkołach oraz miejscach publicznych. Ankieterami byli pracownicy biblioteki. Ankieta zawierała pytania zamknięte z jednoznaczną odpowiedzią oraz pytania

półotwarte, w których ankietowani mogli zaznaczyć po 3 odpowiedzi i udzielić własnej. Wzięło w niej udział łącznie 356 respondentów.

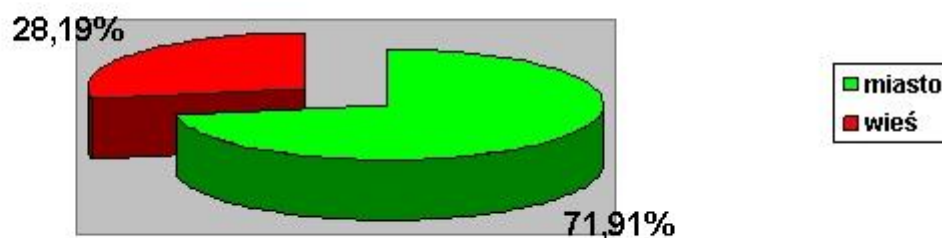
Wśród badanych przeważają kobiety (56,46%), pozostali to mężczyźni (43,54%) – wykres 1.

Wykres 1. Płeć badanych

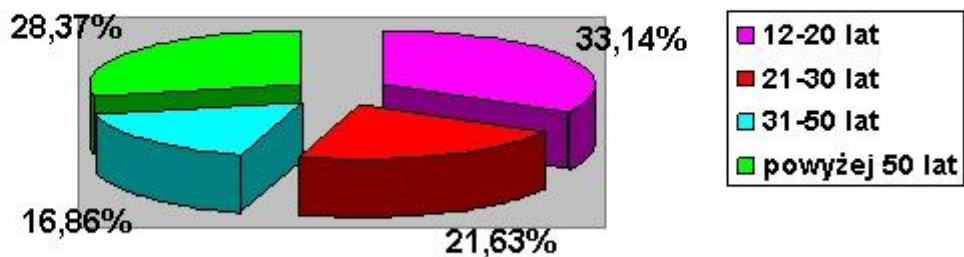
Zdecydowana większość badanych (71,91%) to mieszkańcy miast Myślenice., pozostali (28,19%) to mieszkańcy wsi gminy Myślenice (wykres 2).

Wykres 2. Miejsce zamieszkania badanych

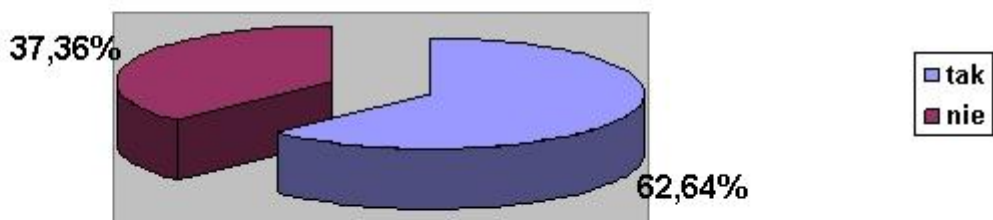
Ankietowani to osoby w różnym wieku. Najliczniejszą grupę (33,14%) stanowi młodzież (do 20 roku życia) oraz osoby powyżej 50 roku życia (28,37%). Co piąty badany (21,63%) to osoby w wieku 21-30 lat. Najmniej liczną grupę (16,86%) stanowią respondenci między 31 a 50 rokiem życia (wykres 3).

Wykres 3. Wiek badanych

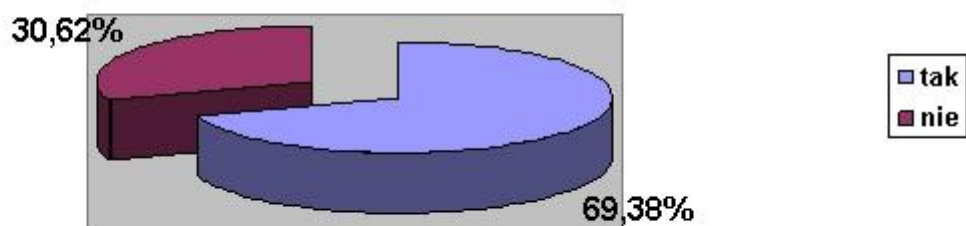
Ponad połowa badanych (62,64%) deklaruje, że są użytkownikami biblioteki. Jednak dość liczna grupa (37,36%) nie korzysta z biblioteki (wykres 4).

Wykres 4. Korzystający z biblioteki

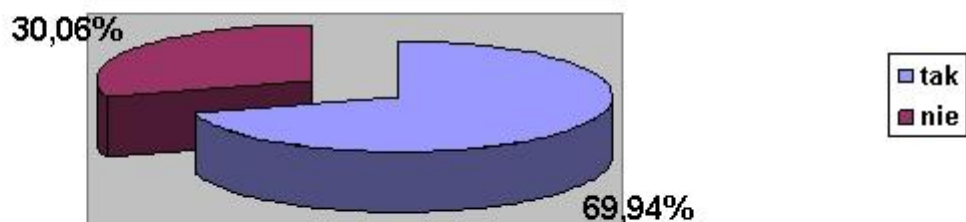
Zdecydowana większość badanych (69,38%) twierdzi, iż odpowiada im lokalizacja biblioteki. Odmiennego zdania jest 30,62% ankietowanych (wykres 5).

Wykres 5. Lokalizacja biblioteki jest odpowiednia

Większość badanych (69,94%) uważa, że godziny otwarcia biblioteki są dla nich odpowiednie. Odmiennego zdania jest 30,06% badanych. Osoby te w zdecydowanej większości mieszkają na wsi i twierdzą, że godziny otwarcia biblioteki w ich miejscowości są zbyt krótkie, gdyż jak wracają z pracy i ze szkoły zwykle biblioteki są już zamknięte (wykres 6).

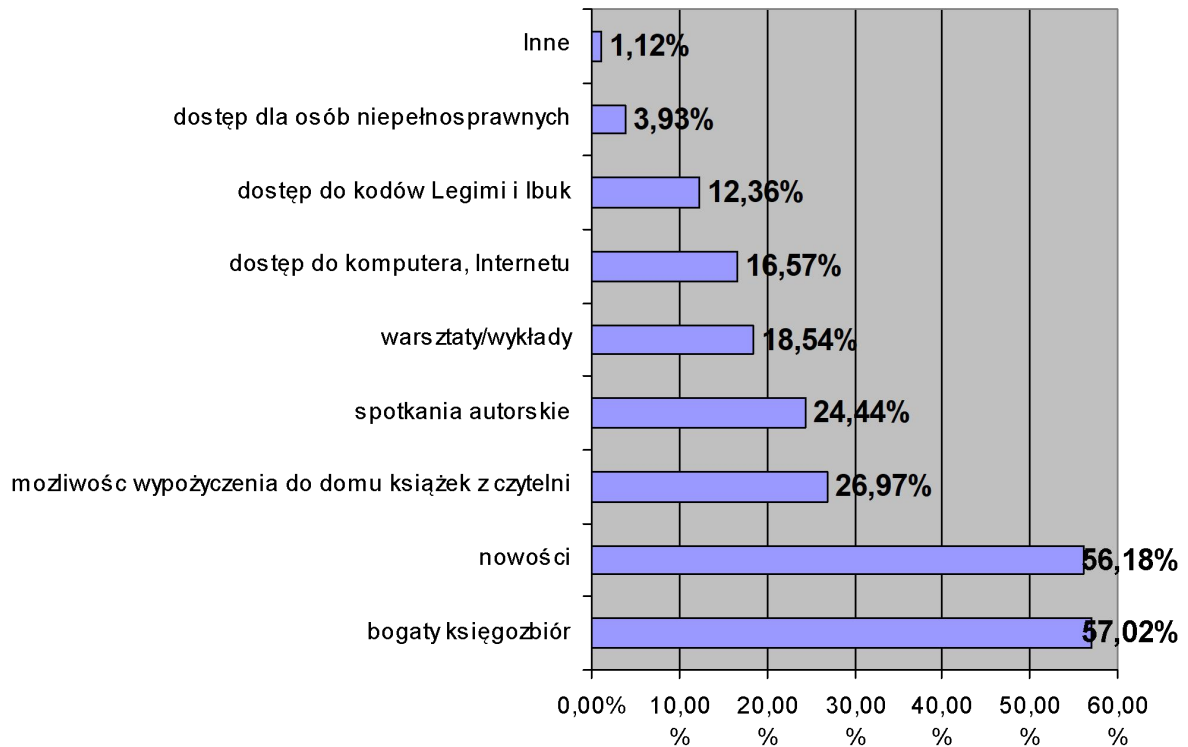
Wykres 6. Godziny otwarcia biblioteki są odpowiednie

Ankietowanych zapytano co skłania ich do korzystania z usług biblioteki. Na to pytanie mogli udzielić po 3 odpowiedzi, dlatego suma nie jest równa 100%. W sumie udzielili 773 odpowiedzi (wykres 7). Ponad połowa badanych korzysta z usług biblioteki, gdyż ta oferuje bogaty księgozbiór (57,02%) i dysponuje nowościami (56,18%). Co czwarty badany korzysta z oferty biblioteki, gdyż ma możliwość wypożyczenia do domu książek z czytelni naukowej (26,97%) lub chodzi na spotkania autorskie (24,44%). Zdecydowanie mniej badanych korzysta z warsztatów lub wykładów organizowanych w bibliotece (18,54%), dostępu do komputera i Internetu (16,57%), czy dostępu do kodów Legimi i Ibuk (12,36%). Tylko nieliczni (3,93%) twierdzą, że korzystają z biblioteki, gdyż ta zapewnia dostęp do niej

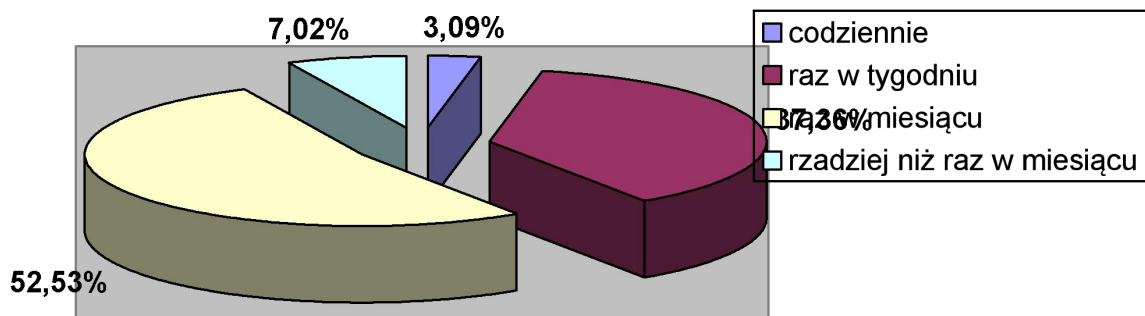
dla osób niepełnosprawnych, a 1,12% zaznaczyło odpowiedź inne. Argumentowali, że odpowiadają jej godziny otwarcia i lokalizacja biblioteki blisko ich domów.

Wykres 7. Usługi biblioteczne z których korzystają badani

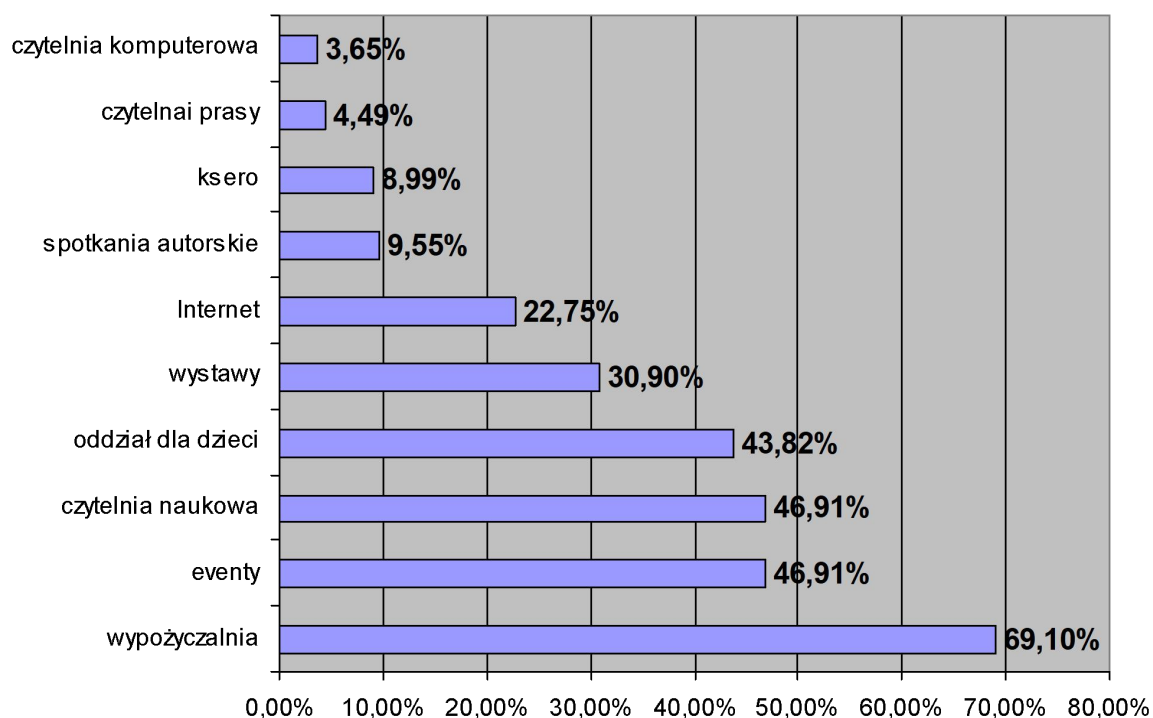
Ponad połowa respondentów twierdzi, iż czytają książki przynajmniej raz w miesiącu (52,53%). Aż 37,36% deklaruje, że czyta je raz w tygodniu. Tylko nieliczni czytają książki rzadziej niż raz w miesiącu (7,02%) lub codziennie (3,09%) – wykres 8.

Wykres 8. Częstotliwość czytania książek przez badanych

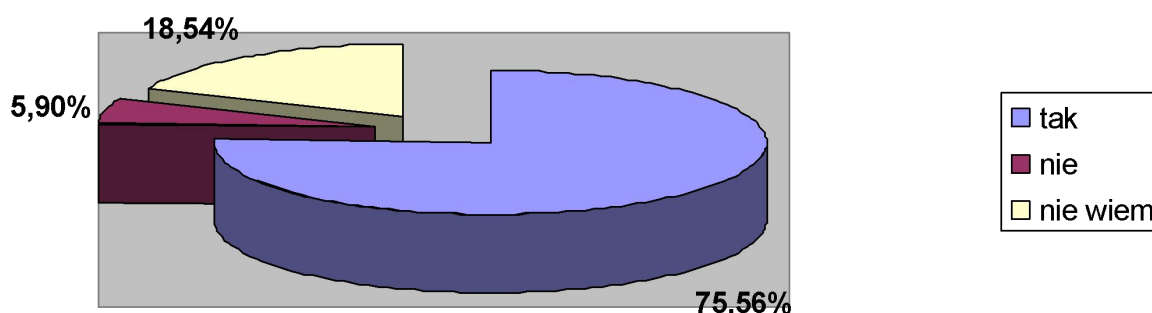
Kolejne pytanie ankiety dotyczyło działów biblioteki, z których najczęściej korzystają badani. Na to pytanie ankietowani mogli udzielić po trzy odpowiedzi, dlatego suma nie jest równa 100%. W sumie udzielili 1014 odpowiedzi. Zdecydowana większość respondentów (69,1%) korzysta z wypożyczalni książek. Liczna grupa uczestniczy w różnych eventach (46,91%), użytkuje czytelnię naukową (44,66%) i oddział dla dzieci (43,82%). Prawie co trzeci badany (30,9%) bierze udział w wystawach organizowanych w bibliotece, a co piąty korzysta z Internetu (22,75%), a prawie co dziesiąty (9,55%) uczestniczy w spotkaniach autorskich, a 8,99% korzysta z usług ksero. Tylko nieliczni korzystają z czytelni prasy (4,49%), czytelni komputerowej (3,65%) i Internetu (3,09%) – wykres 9.

Wykres 9. Działy i usługi najchętniej wykorzystywane przez użytkowników biblioteki

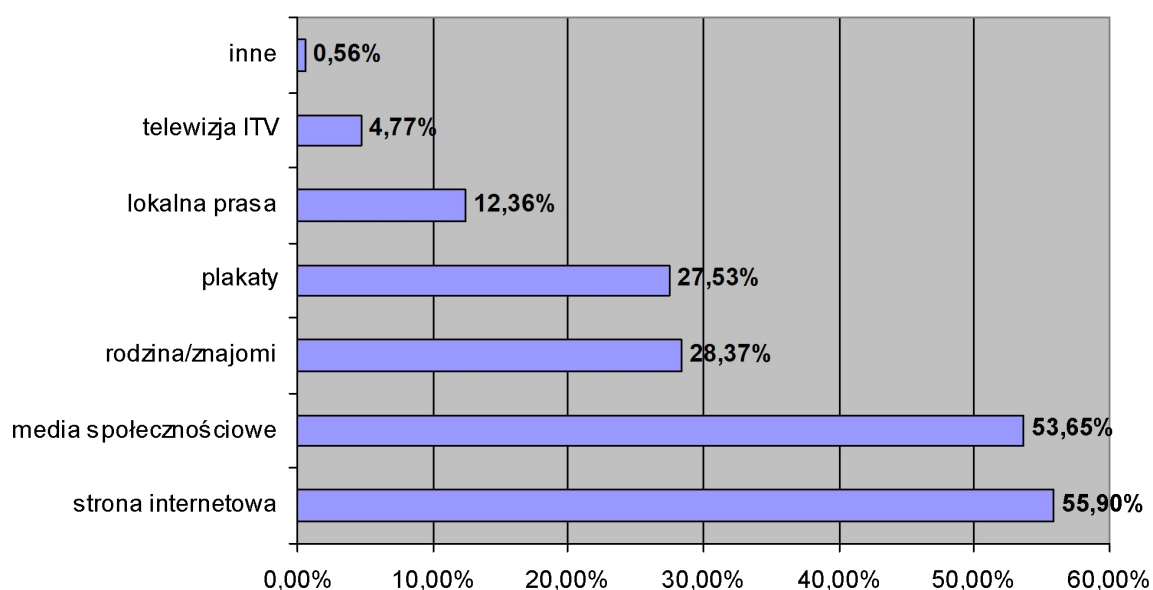
Zdecydowana większość badanych (75,56%) twierdzi, iż księgozbiór biblioteki spełnia ich oczekiwania. Odmiennego zdania jest tylko 5,9% badanych, ale dość liczna grupa (18,54%) nie potrafi udzielić odpowiedzi na to pytanie (Wykres 10).

Wykres 10. Księgozbiór spełnia oczekiwania czytelników

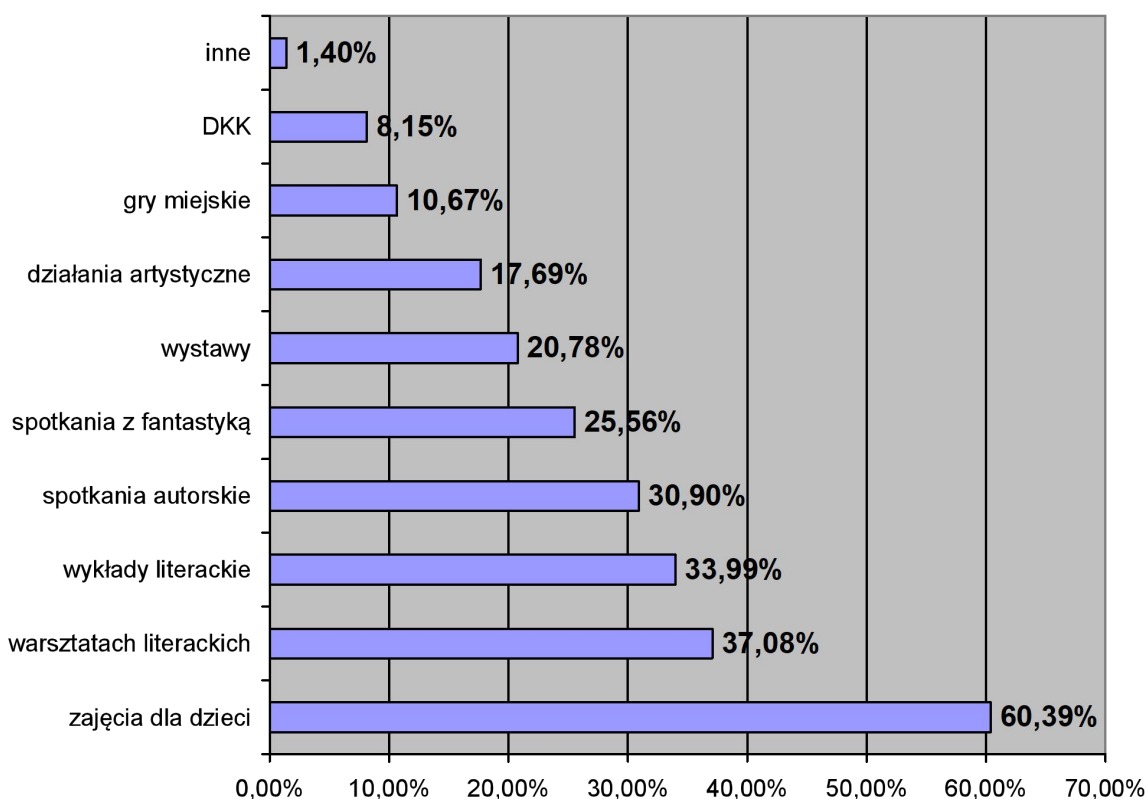
Ankietowanych zapytano o źródła z których dowiadują się o ofercie biblioteki. Na to pytanie ankietowani mogli udzielić po trzy odpowiedzi, dlatego suma nie jest równa 100%. W sumie udzielili 652 odpowiedzi. Źródłem informacji o ofercie biblioteki jest dla ponad połowy badanych strona internetowa biblioteki (55,9%) oraz media społecznościowe (53,65%). Cennym źródłem informacji o ofercie biblioteki jest dla 28,37% respondentów rodzina i znajomi, a dla 27,53% są to plakaty zamieszczone w głównych punktach miasta. Zdecydowanie mniej (12,36%) o ofercie biblioteki dowiaduje się z lokalnej prasy. Tylko nieliczni dowiadują się o niej z lokalnej telewizji ITV (4,77%) lub z innych źródeł (0,56%) – wykres 11.

Wykres 11. Źródła wiedzy o ofercie biblioteki

Respondenci chcieliby skorzystać z różnych aktywności organizowanych przez bibliotekę. Na to pytanie mogli udzielić po trzy odpowiedzi, dlatego suma nie jest równa 100%. W sumie udzielili 878 odpowiedzi. Zdecydowana większość badanych (60,39%) chciałaby wziąć udział w zajęciach organizowanych dla dzieci. Dla 37,08% chciałaby uczestniczyć w warsztatach literackich, 33,99% w wykładach literackich, a 30,9% w spotkaniach autorskich. Dość liczna grupa (25,56%) chętnie weźmie udział w spotkaniach z fantastyką, 20,78% w wystawach a 17,69% w działaniach artystycznych. Zdecydowanie mniej osób chce uczestniczyć w grach miejskich (10,67%), w Dyskusyjnym Klubie Książki (8,15%), a 1,4% zaznaczyło odpowiedź inne.

Wykres 12. Aktywności organizowane przez bibliotekę, w których badani chcą wziąć udział

4. Wnioski z debaty „Biblioteka Przyszłości”

W ramach analizy potrzeb młodzieży zamieszkałej w mieście Myślenice i powiecie myślenickim zorganizowaliśmy debatę z przedstawicielami uczniów szkół ponadpodstawowych. W spotkaniu 18 listopada 2021 roku w siedzibie Miejskiej Biblioteki Publicznej w Myślenicach spotkali się bibliotekarze, nauczyciele i uczniowie, łącznie około 40 osób. Zebrani dyskutowali o potrzebach młodych czytelników, ich ocenie potencjału biblioteki jako miejsca, przyszłości czytelnictwa. Skrupulatnie przygotowani młodzi prelegenci przywoływali kolejne zagadnienia poddawane wspólnej dyskusji.

Wnioski płynące z tego spotkania są następujące:

uczniowie popierają projekt stworzenia dla nich osobnego działu w bibliotece: wypożyczalni dla młodzieży, w której mogliby spędzać czas, uczyć się, czytać i działać;

młodzież jest zainteresowana aktywnością w dedykowanym dla niej Klubie Dyskusyjnym;

młodzi ludzie zwrócili uwagę na rolę komunikacji między nimi a biblioteką poprzez media społecznościowe (Facebook, Instagram, TikTok) i zwiększenie aktywności działań promocyjnych biblioteki;

młodzież wyraziła gotowość do podjęcia wolontariatu i aktywnego udziału w wydarzeniach organizowanych przez bibliotekę;

uczniowie są gotowi działać dla innych, w tym również dla dzieci i seniorów;

warsztaty twórcze, wykłady, spotkania i debaty to działania preferowane przez młodzież;

uczniowie postrzegają bibliotekę jako instytucję, która może inicjować dyskusję w lokalnej społeczności;

młodzież dostrzega w bibliotece potencjał podejmowania działań edukacyjnych i charytatywnych, istotnych dla społeczności lokalnej;

dla młodych osób duże znaczenie ma ciągłe odświeżanie księgozbioru przez bibliotekę oraz zakup nowości wydawniczych;

młodzi ludzie są zainteresowani książkami wspierającymi ich w nauce, ale także pozycjami beletrystycznymi, zwłaszcza z zakresu powieści obyczajowych, kryminału i fantastyki;

uczniowie są zainteresowani aktywnością biblioteki na polu wspierania młodych talentów literackich i artystycznych.

5. Podsumowanie

Przeprowadzone badania pozwoliły dostrzec mocne strony biblioteki takie jak: regularnie aktualizowany księgozbiór, aktywna strona internetowa, prowadzenie zajęć dla dzieci. Wskazały również kwestie, które należy rozwijać, aby zdobyć nowych czytelników i podtrzymać zainteresowanie obecnych. Ważnym zagadnieniem będzie tutaj poszerzanie oferty aktywności dla młodzieży i współpraca z młodymi ludźmi w celu utworzenia satysfakcjonującej przestrzeni dla ich działania. Kolejną kwestią pozostaje rozwijanie atrakcyjnej oferty wydarzeń odbywających się w bibliotece, w których chętnie bierze udział wysoki procent badanych. Ważnym aspektem działań biblioteki musi stać się również komunikacja z czytelnikami poprzez media społecznościowe oraz aktywniejsza promocja prowadzonych działań.

Załącznik nr 1 Ankieta

Prosimy o wypełnienie ankiety na potrzeby diagnozy poziomu czytelnictwa i potencjału społeczności lokalnej miasta i gminy Myślenice w ramach programu BLISKO. Ankieta jest anonimowa i zostanie wykorzystana wyłącznie na potrzeby diagnozy. Proszę zaznaczyć właściwą odpowiedź znakiem X.

Czy jest Pan/Pani użytkownikiem biblioteki?

- Tak
- Nie

Czy odpowiada Panu/Pani lokalizacja biblioteki?

- Tak
- Nie

Czy godziny otwarcia biblioteki spełniają Pana/Pani oczekiwania?

- Tak
- Nie (Proszę zaproponować dogodniejsze)

Co skłania Pana/Panią do korzystania z usług biblioteki? (można zaznaczyć max. 3 odpowiedzi)

- Nowe książki
- Bogaty księgozbiór
- Spotkania autorskie
- Warsztaty/wykłady
- Dostęp do internetu/komputera
- Dostępność dla osób niepełnosprawnych
- Możliwość wypożyczenia książek z czytelni naukowej do domu
- Dostęp do kodów Legimi i Ibuk-a
- Inne (jakie?).....

Jak często czyta Pan/Pani książki?

- Codziennie
- Raz w tygodniu
- Raz w miesiącu
- Rzadziej niż raz w miesiącu

Z jakich działów i usług biblioteki korzystasz najczęściej? (można zaznaczyć max. 3 odpowiedzi)

- Wypożyczalnia
- Czytelnia naukowa
- Czytelnia prasy
- Czytelnia komputerowa
- Oddział dla dzieci
- Spotkania autorskie
- Wystawy
- Różne eventy
- Ksero

- Internet
- Inne (jakie?).....

Czy księgozbiór biblioteki spełnia Pana/Pani oczekiwania?

- Tak
- Nie
- Nie mam zdania

Z jakich źródeł dowiaduje się Pan/Pani o ofercie biblioteki? (można zaznaczyć max. 3 odpowiedzi)

- Strona internetowa
- Media społecznościowe
- Lokalna telewizja iTV
- Prasa lokalna
- Plakaty
- Od znajomych/rodziny
- Inne (jakie?)

W jakich aktywnościach organizowanych w bibliotece chciałby/chciałaby Pan/Pani wziąć udział? (można zaznaczyć max. 3 odpowiedzi)

- Warsztaty literackie
- Wykłady naukowe
- Spotkania autorskie
- Zajęcia dla dzieci
- Spotkania z fantastyką
- Dyskusyjny Klub Książki
- Działania artystyczne
- Wystawy
- Gra miejska
- Inne (jakie?)

Wiek

- 12-20 lat
- 21-30 lat
- 31-50 lat
- Powyżej 50 lat

Płeć

- Kobieta
- Mężczyzna

Miejsce zamieszkania

- wieś
- miasto